

**Edino vseh
štetih. —
Cena na j.
K 10 — na
lito — (Za
Hemle K
13 — na
Ameriko in druge nje države K 10 —)
— Posredna štetila se prodajo po
20 vinarjev.**

DOMOLJUB

**Spis in do-
piet se poš-
ljejo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, —
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in te-
stiranje pri Upravstvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.**

**GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :**

Kmetski bataljoni v boju za svoje pravice.

Neznosne razmere, v katere je pritrjala nezmogljivost liberalno-socijalistične vlade naše kmetstvo prebivalstvo, so dosegle višek. Dalje ne moremo več tako, sicer propade vse. Draginja vseh potrebščin, ki jih potrebuje kmet, je narasla tako, da naš kmet kmalu ne bo imel ne kaj obleči, ne obuti, tudi potrebnega orodja si ne bo mogel več napraviti, na drugi strani pa skuša vlada pritisniti ceno kmetiskim pridelkom in živini, da bi take vojni dobičkarji več zaslužili.

Naši kmetje pa niso več pripravljeni ponižno kloniti tilnik svojim najhujšim sovražnikom. V nedeljo, dne 9. t. m. jih je privrelo v Ljubljano do 5000 in do zadnjega koticke so napolnili največjo ljubljansko dvorano, mnogo pa jih je moralo oditi, ker ni bilo več prostora. Sijajno se je izkazala organizacija kmetiskih zvez, ki je brez časopisja v najkrajšem času, ob najslabšem vremenu in ob najslabših železniških zvezah, postavila v Ljubljano 5000 naših zavednih mož, ki vedo, kaj hočejo in ki se tudi zavedajo, da bodo le z močno organizacijo izbojevali veliki boj za svoje stare pravice.

Kmeta ob tla!

Shod je otvoril predsednik Jugoslovanske kmetске zveze, poslanec Brodar, ki je opisoval grozne gospodarske razmere, v katere je pahnen naš kmet. Izvoz in uvoz je vlada dala v roke raznim oduškim trgovcem, velekapitalističnim društvom, ki spravljajo milijonske dobičke na kmetov račun, medtem ista vlada meče polena pod noge kmetiskim nakupovalnim zadrugam, ki imajo nameu kolikor mogoče kmetom visoko plačevati njegove izdelke in kolikor možno poceni dobavljati kmetске potrebščine. Zadrugе hočejo zagotoviti, da bi dobiček, ki ga drugače spravljajo velekapitalistične družbe v svoj žep, ostal kmetom samim, toda vlada jim hoče vreči vrv za vrat. Nato navaja poslanec en sam primer: Gospodarski zvezi, kot centrali vseh kmetiskih zadrug, je vlada dovolila le pod tem pogojem kupovati in izvažati kmetске pridelke, če se radi teža cene kmetiskim pridelkom ne bodo nič dvignile. Zadrugе ne dobe izvoznice, velekapitalisti dobe cele šope.

Govornik dalje povdarja, da vlada pelje popolnoma protikmetско politiko, in ker se boji kontrole, ne skliče parlamenta. (Po celji dvorani vstane velik vihar, vse kliče: »Doli s tako vlado, ki so jo postavili brez nas!«)

Končno je govornik omenjal, da bo vlada zopet žigosala denar z nekakimi znamkami, ki so jih dali tiskati v Avstriji. Tako bodo Nemci lahko ponarejali te znamke in zopet bodo romale milijarde avstrijskih bankovcev v našo državo.

Vlada naj razpiše takoj nove volitve, da bodo imeli pri vladanju prvo besedo kmetje, ki tvorijo 80% v državi. (Po dvorani niso hoteli nehati klicati po takojšnjih volitvah, po odstranitvi protikmetске vlade in klici: Proč z Žerjavom!)

Davek in zopet davek!

Drugi govornik je bil posestnik Borc iz kamniškega okraja. Bičal je krivično nalaganje dohodninskega davka, medtem ko se vlada še vedno obotavlja vpeljati davek na vojne dobičke. Danes plačuje državo kmet, vojni dobičkar pa se debeli na njegov in njen račun. Govornik zahteva, da se odpravi zemljiški davek, ker mora sicer plačevati dvojni davek od iste reči. Odpravi naj se tudi hišni davek, ker ima kmet s hišo samo izgubo, ne pa dobiček.

Kmet tiho bođi in plačuj!

Tretji govornik je bil posestnik Stanovnik iz Horjulja. Pečal se je z novim ljudskošolskim načrtom, kakor ga namerava izpeljati vlada. Po tem načrtu nima kmet pri šoli nobene besede več, njegova pravica je edinole še, da zida in vzdržuje šolo, da plačuje kazni, če ne pride k seji krajnega šolskega sveta, pri katerem pa nobene besede nima. Cerkve ta liberalni načrt sploh ne upošteva, duhovnik je vržen iz vseh šolskih svetov, medtem, ko sedi v šolskem svetu celo — geometer! (Klic: Še žendaria manjka!) Govornik izjavlja, da se kmetje ne bodo pokorili takemu zakonu, ampak samo onemu, ki ga bodo sklenili kmetски zastopniki. Zato pa: »Vlada naj takoj izpelje volitve, če ne jih bomo izpeljali sami!« (Burno odobravanje.)

Dr. Korošec govori: Manjšina vlada.

Viharno je bilo navdušenje, ko je predsednik Brodar podelil besedo načelniku Ljudske stranke dr. Korošču, ki je govoril najprvo o državnem zboru. Današnji parlament je nezmožen za delo, ker sede v njem v večini ljudje, ki so slučajno prišli v državni zbor, nimajo pa smisla za ljudske potrebe in tudi ne čuta odgovornosti. Dobro se zavedajo, da ne bodo nikdar več prišli v državni zbor, zato se tudi sedaj ne brigajo zanj.

Nadalje je izjavil: Mi imamo v Belgradu vlado, ki zastopa manjšino v narodu, ne le pri nas v Sloveniji, temveč tudi v Srbiji, Hrvatski, Bosni in Hercegovini. In sedaj so isto neumnost naredili v Ljubljani. Odstavili so predsednika deželne vlade dr. Brejca in poverjenika, ki so bili zastopniki največje kmetске stranke, ki so hoteli delati v vladi in nositi odgovornost. Tako je sedaj slovenskemu kmetu odvzet vsak vpliv na upravo in gospodarstvo v Sloveniji. A kljub temu nas bodo sedaj vabili, da zopet vstopimo v vladol Zakaj to? Ker hočejo sami zasesti najvplivnejša in najvažnejša mesta, nam pa bi dali samo nevažna mesta, kjer se za ljudstvo ne more dosti narediti. Toda mi odklanjamo tako vabilo, ker hočemo popolnega zaupanja. Nismo stranka beračev, ki bi se zadovoljila z nevljivnimi mesti, temveč stranka kmetov, ki hoče govoriti pri vladi. Stranka, ki je sedaj v vladi, umira in z umirajočimi ne sklepamo nobenih kompromisov. Hočemo enakopravnost, in ker smo najmočnejša stranka, zahtevamo pri vladi prvo besedo.

Kmetske kontrole se boje!

V začetku so bile vse slovenske stranke zato, da se skliče v Ljubljani pokrajinski zbor, ki bo gledal vladi na prste, kar bi bilo posebno sedaj potrebno, ko vlada kapitalistična stranka, ki nima smisla za kmetijske potrebe. Liberalna stranka pa je to zahtevo že davno zavrgla in sedaj jo bodo najbrže tudi socialisti. Mi pa vztrajamo pri tem, da se skliče pokrajinski zbor, da bo kontroliral delo liberalne socialistične gospode v vladi.

Govor dr. Korošca je bil večkrat prekinjen z navdušenim pritrditvami in ko je končal, so mu priredili navdušene ovacije.

Nato je predsednik prebral brzojavni pozdrav 12000 hrvatskih kmetov, ki so organizirani v Kmetijskih zvezah.

Končno so bile še sprejete sledeče resolucije:

Kmetske zahteve.

Na protestnem shodu JKZ v hotelu Union v Ljubljani dne 9. t. m. zbrani kmetje izražajo svoje globoko ogorčenje, da se pri vseh izvoznih in uvoznih vprašanjih, v zadnjem času osobito pri carinskem vprašanju popolnoma prezirajo zastopniki kmetijskega stanu, organiziranega v kmetijskih društvih in zadrugah, in da v njegovih težko pridobljenih pridelkih odločajo le nekateri drugi stanovni. Glede pred kratkim razglašene carine, ki se je nastavila tudi brez sodelovanja zastopnikov kmetijskega stanu in brez parlamenta, zahtevajo, da ne stopi v veljavo ozir. da se popolnoma ukine, ker bi taka carina v celem obsegu kmetskega globoko oškodovala, a drugim stanovom, razven spekulantom, ne koristila. Ob tej priliki ponovno zahtevamo znižanje ozir. odpravo carine za one potreščine, ki se ne proizvajajo v naši državi.

Najodločneje protestiramo proti temu, da se slovenskim kmetom davčni vijak, osobito pri dohodninskem davku brezobzirno, neusmiljeno in krivično navija. Zahtevamo, da se neobdavčeni znesek pri osebnodohodninskem davku zviša na 10000 radi spremenjenih vrednostnih razmer. Odrekamo veljavnost štajerskemu vinskemu davku, ki se je sklenil v Nemškem Gradcu proliustavno in proti volji zastopnikov štajerskega kmetskega stanu. Zahtevamo nadalje, da se davek na vrednostni prirastek preuredi tako, da bo zadel le prekupčevalca, ki obrtoma prodaja posestva. Splošno pa odrekamo veljavnost vsakemu davku ali zvišanju davka, ki ni bil postavno sklenjen v zakonodajnih ljudskih zastopih. Davki naj se za celo državo enotno in pravično uredijo. Nar. predstavništvu predloženi davčni zakon na vojne dobičke naj se takoj reši.

Dalje zahtevajo njihovim gospodarskim potrebam in njihovem verskemu prepričanju primerno zakonsko ureditev šolskih razmer ter protestirajo proti načrtu predloženega šolskega zakona, ki se ne ozira na kmetijske potrebe in odreka ljudstvu soobčevanje ter žali njegov verski čut.

Protestirajo proti temu, da se Nar.

predstavništvo ne skliče na delovanje, da se izdajajo brez Nar. predstavništva najrazličnejše naredbe z zakonsko veljavo, zahtevajo z vso odločnostjo, da se čimprej izvrše volitve za Ustavotvorno skupščino.

Slovenski kmetje ugotavljajo, da jim je osrednja vlada v Belgradu, ko je odšla iz Deželne vlade za Slovenijo zastopnike VLS., ki predstavlja ogromno večino slovenskega kmetijskega ljudstva, vzela edino možnost vpliva na upravo in gospodarstvo v Sloveniji. Množico slovenskega delavskega in kmetijskega ljudstva hoče vladati kapitalistično-socialistična manjšina, ki nima zato niti pooblastila od ljudstva, niti se mu ne čuti odgovorna. Novoimenovanemu deželnemu predsedniku dr. G. Žerjavu, predstavniku kapitalistične stranke, ki nima v slovenskem kmetijskem ljudstvu nikake zaslombe, izrekamo nezaupanje in mu ne pripoznamo upravičenosti, da bi stal na čelu slovenske pokrajinske uprave.

Dalje izrekamo našim trem zastopnikom v deželni vladi, ki jih je belgrajska vlada vrgla ven, svoje zaupanje in zahvalo za brambo kmetijskih stanovskih koristi.

Pozivljamo vse kmete in njihove prijatelje, da se združijo v Jugoslovansko ljudsko (Pučko) Stranko in njeno Jugoslovansko Kmetstvo zvezo.

ŠTAJERSKI KMETJE

so imeli istočasno dva velika shoda v Mariboru in v Celju.

V Mariboru

je vodil zborovanje poslanec Pišek. Udeležba je bila zelo obilna, prisotnih je bilo tudi do 30 županov.

Govoril je prvi dr. Verstovšek, ki je med drugim poročal, da je belgrajska vlada kar svojevoljno odslovila iz ljubljanske vlade zastopnike Ljudske stranke. V dvorani je nastalo velikansko ogorčenje, zborovalci so klicali nad Pribičevičem: Tisza! Stürgkh! Seidler! Nato je izmed zborovalcev vstal kmetski mož-župan ter predlagal belgrajski vladi in dr. Žerjavu nezaupnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Govorili so še nadalje poslanec Pišek o krivicah, ki se gode našemu ljudstvu pri nalaganju dohodninskega davka, o carini in narodnem predstavništvu, dr. Leskovar je govoril o cenah in o valuti, posestnik Kmetec o novem nasilnem ljudskošolskem načrtu, urednik Žebot pa o vinskem davku in davku na sladkor.

Sprejele so se iste resolucije, kot v Ljubljani.

V Celju

je govoril župan Kranjc o nedostatkih in krivicah pri nalaganju davkov, bičal je posebno vinko carino in velike nerednosti pri klasifikaciji konj.

O dohodninskem davku je govoril kmet Rančigaj. Dr. Ogrizek pa o sedanjih vladnih politikah, ki je odločno proti kmetu. (Klici: Hoteli smo ujedinjenje jugoslovanskega naroda, smo pa dosegli ujedinjenje jugoslovanskih oderuhov.) Govornik ostro kritikuje belgrajsko vlado, ki na svojo pest izdaja razne odredbe s postavne ve-

ljave. Prof. Jarc pozivlje kmete, naj se vsi enotno združijo, če hočejo, da bodo odločevali v politiki in gospodarstvu. Ko so bile končno sprejete iste resolucije kot v Mariboru in v Ljubljani, je župan Kranjc obilno obiskan shod zaključil.

Nova vlada.

To je znana resnica, da predstavlja liberalna stranka ogromno manjšino jugoslovanskega prebivalstva. Da ima v državnem zboru toliko mandatov, je pripisovati temu, ker so postali vsi bivši člani Narodnega veča v Zagrebu člani belgrajskega predstavništva. In kljub temu, da nimajo večine, hočejo vladati, hočejo sedeti na ministrskih stolcih, da branijo koristi velekapitalistov in bank. Toda z nujno potrebno preosnovo gospodarskega in valutnega vprašanja se jim nič ne mudi. Najprej se morajo banke preskrbeti s tujo valuto in vojni dobičkarji morajo dobro spraviti svoj denar, potem šele pride preosnova, katere težo bo nosil seveda zopet kmet. Medtem pridno izdajajo razne naredbe, vojnim dobičkarjem pa cele kupa izvoznice. In sedaj bodo kolkovali denar ter obdržali za državo 20 odstotkov. Seveda, banke so si nabrale tuje valute, torej jim ne bo treba oddajati, oddajal bo tisti, ki nima tuje valute, to je naš kmet.

Dalje je vlada izdala novo naredbo o carinah na izvoz. Ta carina znaša povprečno 50 odstotkov vrednosti blaga. Jasno je iz tega, da bodo trgovci skušali ceno kmetijskim pridelkom kolikor mogoče znižati, da bo vrednostna cena, torej tudi carina manjša, da bi kolikor mogoče veliko zaslužili.

Od kmetov se še vedno z vso brezobzirnostjo pobira dohodninski davek, a za davek na vojne dobičke se prav nič ne mudi. Pravijo, da je treba za to postaviti, zakaj pa drugod posebno za kmetske zadostujejo naredbe?

Nova liberalno-socialistična vlada, ki se je sestavila v Belgradu, je ista kot prejšnja: z Davidovičem na čelu, le da je podpredsednik Juraj Biankini. Ima baže od regenta vsa pooblastila. Torej more tudi vladati brez državnega zbora, če ji ta ne bo stregel po njeni volji.

Nova vlada je začela z nasiljem. Meni nič, tebi nič je odstavila predsednika deželne vlade za Slovenijo dr. Brejca, in poverjenika za notranje zadeve Gustava Golija, dr. Verstovšek pa še čaka na »ukaz«, in postavila za predsednika dr. Žerjava. Dosedaj je bilo pri nas vsaj toliko demokratizma, da so se stranke, ki predstavljajo ljudstvo, med seboj pogovarile o deželnem predsedniku in sestavi vlade ter predlagale Belgradu, da imenuje, danes odstavlja in odstavlja jugoslovanski Tisza, notranji minister g. Pribičevič na svojo roko slovenske deželne predsednike. In novi deželni predsednik je začel vladati s policaji in žandarji. Torej, čisto po balkansko. Ni čuda, da je naše ljudstvo, ki ni navajeno takih balkanskih običajev, do skrajnosti razburjeno ter zahteva takojšnje volitve ter pokrajinski zbor.

Socijalisti seveda, ti veliki kmetški »prijatelji«, ki jih je dr. Korošec dobro označil na nedeljskem shodu, da poznajo kmeta le z eno besedo, namreč: »Kmet je oderuh«, ti socijalisti zvesto delajo parado liberalni vladi, ki podpira kapitaliste in banke. In vendar se socijalisti bore »proti kapitalistom«!

Iz Kmetških Zvez.

Seja vseh Kmetških zvez se je vršila dne 9. t. m. popoldne v Ljubljani v knjižnici Jugoslovanske tiskarne. Pri seji je obrazložil bivši predsednik deželne vlade dr. Brejc razmere v ljubljanski vladi do izstopa naših članov. Predvsem je poudarjal, da je belgrajska vlada vzela ljubljanski vladi vso samostojnost, da ljubljanska vlada nima niti vinarja premoženja, razen, kar se ji nakaže iz Beograda.

Dr. Korošec je obširno obravnaval o organizaciji Ljudske stranke po vsej Jugoslaviji in povedal, da Ljudska stranka po vseh deželah silno napreduje in da so nasprotniki iz strahu pridno skušali pritiskati na škofo, da sestavijo njeno gibanje. Tajnik JKZ. dr. Mohorič je govoril o Samostojni kmetški stranki, ki v teh, za kmeta najbolj resnih časih razbija kmetške vrste in ki plava popolnoma v liberalnih vodah. Potem so govorili še drugi in nato se je sklenilo, da se prirede v nedeljo dne 23. t. m. po deželi podobni shodi kot v Ljubljani z istim dnevnim redom.

Kmetje, zapomnimo si: mi smo v kmetških zvezah, oni, ki cepijo naše kmetške vrste, so v „Kmetški stranki“.

Ženske proč!

Nova liberalno-svobodomiselna vlada hoče na vsak način volitve v ustavodajni državni zbor tako izpeljati, da bodo vladali svobodomiselnici, upeljali brezversko vzgojo v šolo (načrt vam je že znan!), ločitev zakona, kar pomenja žensko suženjstvo, nadvlado kapitalistov nad ubogo kmetško paro. Ker pa vlada ve, da ljudstva nima za sabo, bo treba drugim potom doseči večino. Kako? Da bo velikanski pritisk od zgoraj, da bo vse uradništvo od ministra do zadnjega birača vso svojo moč in oblast uporabilo za to, da pridejo svobodomiselnici na površje, je gotovo.

Treba pa je še drugih sredstev. Najprej je treba tudi občine, ki vodijo volitve v državni zbor, dobiti v svoje roke. Zato se bodo vršile najprej občinske volitve po celi Jugoslaviji. Volilni red za te občinske volitve mora biti tak, da bodo mogli svobodomiselnici na vrh. Toda, volilni red mora vendar narediti državni zbor. A kaj šel! Pri nas, kjer smo svobodni in demokratični, bo kar vlada sama naredila volilni red in mu dala postavno moč. Za Hrvatsko in Slavonijo je že tu občinski volilni red. In kakšen je? Voliti smejo tudi ženske, ki so dovršile štiri razrede kake srednje šole (torej ne ljudske). Pri nas bi na ta način volile samo učiteljice in ljubljanske

dame, ki so dovršile licej. Naše kmetice pa, ki so toliko trpele med vojsko, ki so naša posestva obdelavale, da so imele ljubljanske dame kaj tisti, te naše kmetice bi pa seveda hile brez glasu.

Zelo verjetno je, da bo naš občinski volilni red v tej točki zelo podoben hrvaškemu. Naše kmetice pa naj si dobro zapomnijo to liberalno ljubezen do naših kmetških žena in kadar pridejo agitatorji samostojne kmetške stranke, ki ljubkujejo zadnje čase z ljubljanskimi liberalci, naj jim povedo v brk, da take stranke nimajo na kmetih nič opraviti in naj si tudi nosijo kmetško ime.

Dva enaka shoda, ki si nista — enaka.

Dne 9. t. m. se je vršil v Unionski dvorani v Ljubljani velikanski shod Jugoslovanske kmetške zveze. Brez agitacije in časopisov je prišlo do 5000 kmetov v Ljubljano, ki so z velikanskim zanimanjem sledili stvarnim govorom naših kmetov. Bilo je res pravo kmetško gospodarsko zborovanje, ugovor tlačenega kmeta proti izsesavanju od strani liberalnih kapitalistov, krik obupanega kmeta pred gospodarskim polomom, ki mu grozi radi neurejenih razmer. Na shodu so bili — lahko rečemo — sami pristni kmetje. To nedeljo, 23. t. m., pa je priredila v isti dvorani shod liberalna kmetška stranka. Toda namesto ugovorjat proti neznosnim razmeram, namesto glasno pripovedovat, v kako nevarnem položaju se nahaja kmetški stan, so prišli liberalni krčmarji in trgovci v Ljubljano — rajat. Prišli so v Ljubljano z ovenčanimi vozovi, konjeniki, harmonikami, da so ljubljanci res morali misliti: No, kmetom še ni nič nudega. Na shodu pa so govorili, kako naj bi zrastle liberalna kmetška stranka. Kar je bilo gospodarskega, so povzeli iz resolucij naših kmetških zvez. Torej v času, ko se cene kmetških potrebščin dvigajo do bajne višine in ko na drugi strani padajo cene kmetškim pridelkom, ko kmet s strahom in obupom gleda v bodočnost, liberalna stranka nima drugega dela kot voziti svoje pristaše v Ljubljano s harmonikami in venci in pri tem zabavljati čez kmetške zveze, ki se trudijo kmeta tako organizirati, da bo tudi on kdaj nastopil kot nastopajo drugi stanovi za svoje pravice. Z nedeljskim shodom smo izgubili še tisto malo vere v resnost in dobre namene liberalne kmetške stranke, kot smo jo imeli do sedaj. — Na shodu je bilo navzočih silno veliko ljubljanskih in šišenskih liberalcev, prisotnih je bilo mnogo naših pristašev, manjše število je bilo z dežele in med temi vsi liberalni krčmarji, trgovci in kmetški magnatje. Na shodu je govoril med drugim tudi dr. Lukan, dasi se kmetška stranka slovesno zaklinja, da z »dohtarji« nima nič opraviti. — Dr. Žerjav pa je lahko vesel, da je vendar enkrat prišel do svoje stranke, ker dosedaj ni imel nobene.

Naše prepričanje, da so edino le kmetške zveze pristne kmetške organizacije, pa se je s tem shodom utrdilo. Kmet-

je; le vztrajnost in korajžje, liberalnim birtom in trgovcem pod dr. Žerjavovim plaščem se ne dajte voditi. Kmet kmetu!

Vsak neorganiziran kmet škoduje moči kmetškega stanu. Zato vsi v Kmetške zveze!

Dokazi z batinami.

Dne 10. novembra so imeli zaupniki Ljudske stranke v Kandijski posojilnici sestanek. Poročal je o političnem položaju dr. Korošec. Kar prihruje v vežo s silnim razgrajanjem, vpitjem in hrupom kakih 30 ljudi od takozvane Samostojne kmetijske stranke in zahtevajo vstop na shod zaupnikov. Ta naskok je bil gotovo organiziran. Niti vodijo do znanega uskoka in od tod do nekoga svobodomiselnega profesorja, katerega ime zaenkrat zamolčimo in ki iz zatišja komandira to podivjanost. Ko je stopil med razpaljeno in tulečo množico duhovnik in jo pozival, naj se odstrani, ker se vrši v dvorani shod povabljenih zaupnikov celega okraja, so ga nekateri ozdravili s prekrasnim pozdravom: »Prokleti far hudičev!« Tako se menda mora tudi brati in razumeti ono poglavje iz rdeče knjižice, kjer razlagajo samostojni svoj program glede razmerja do duhovnikov.

Posebno v novomeškem okraju si hočejo takozvani »samostojni« z nasiljem, vpitjem in surovo silo pridobiti tal in s strahovanjem spraviti ljudi v svoj tabor. Razgrajače je nagovoril tudi neki železničar, ki je razvijal pametne nazore. Pa namesto protidokazov so metali okrog z lažmi, obrekovanji in podtikanjem, češ, duhovniki so napravili vojsko, dr. Korošec je zaslužil z bluzami 300.000 K, edine kmetijski strokovnjak kaj ve, itd. Ker jim je železničar pravil samo resnico — pa brez vsake žalitve — tega niso mogli prenesti, ampak so ga podrli na tla, osuvali in vrgli na cesto.

Pred meseci so razgrajali nekateri od teh tudi na združnem shodu, ki je bil istotako samo za povabljene, v Vavti vasi. In te dni je načelnik krajevne organizacije nove Kmetške stranke v Vavti vasi iz same strankarske zagriženosti udaril načelnika Kmetške zveze s tako silo po glavi, da se mu je pcedila kri. Čudno ni, da nestrpna hujskarija proti KZ in tudi drugim stanovom rodi take sadove. Toda vprašati se moramo: Kam pridemo, če bodo pristaši te stranke vpeljavali zopet v javno življenje surovo silo, pest in nasilje? Ali ne kaže to pomanjkanje resnice, notranje sile in strpnosti? Kjer je surova sila, je posledica gotov poraz.

Vse Kmetške zveze pa pozivljamo, da tem tesneje strnejo svoje vrste. To je edini pravi odgovor na vse napade. Naše Kmetške zveze so globoko zasidrane v kmetškem ljudstvu. To je pokazal nedeljski shod, ko se je na par okrožnic odzvalo okroglo 5000 organiziranih kmetov in prihitelo v Ljubljano, da manifestirajo svoje zahteve in protestirajo proti krivicam, ki jih jim dela liberalno-socijalistična vlada. Ti kmetški bataljoni si bodo izvojevali svojo pravico in tudi poskrbeli, da bo

kapitalistično - socialistične strahovlade enkrat konec. Tudi tej vladi povemo na glas: Z žandarji in policisti se morda dajo vladati culukafri, pri nas prostih državljanov s tem ne boste ničesar dosegli. Ali razumete?

Kmetska stranka v dr. Žerjavovem objemu.

Takozvana samostojna kmetijska stranka, ki je svoj čas bahala, da neče imeti z dohtarji nič opraviti in da stoji na versemekem stališču, je vrgla svojo krinko popolnoma z obraza, in pokazala svojo pristno liberalno barvo, kakršno je imela že od začetka. Agitatorji kmetijske stranke z veseljem pripovedujejo, da jim gre Žerjav povsod na roke in čuje se, da se nekateri liberalni doktorji (dr. Ravnihar) priklopljajo kmetijski stranki. Dr. Žerjav se dobro zaveda, da dosedaj ni imel riti enega odstotka pristašev med Slovenci, zato skuša sedaj upreči kmetijsko stranko v svoj svobodomiselnih voz in s tem obdržati kapitalistično-liberalno stranko pri življenju. Zato je tudi bilo ukazano vsem uradnikom kmetijskega oddelka pri vladi, da se udeležijo nedeljskega shoda kmetijske stranke. Agitatorji kmetijske stranke, po večini podeželski trgovci, gostilničarji in liberalni veleposestniki, ki vodijo kmetijsko stranko, so zopet navdušeni: zakaj zopet je prišel čas, ko mislijo, da bodo kot pred 25 in več leti komandirali nad našim kmetom in ga odirali kot nekdanj.

O novem ljudskoškolskem načrtu, ki je liberalno-svobodomiselnemu dete, in ki jemlje kmetu prav vsako besedo pri šoli, pustil mu pa samo pravico plačevanja in ki odstranja versko vzgojo otrok, o tem načrtu liberalna kmetijska stranka celo govori, da usilijo vašim otrokom brezversko vzgojo?

Vsi kmetje v Kmetijske zveze, ki so kmalu tvorila enotno kmetijsko fronto v celi Jugoslaviji.

Tiskarski štrajk v Sloveniji.

13. oktobra t. l. so začeli stavci in pomožno osebje po celi Sloveniji s štrajkom. Zakaj?

Kakor posnemamo iz »Novice«, so zahtevali od tiskarjev, da se zvišajo plače in sicer strokovno izučnemu osebju (ročnim stavcem, strojnikom, poslovodjem itd.) po 180 K na teden na sedanjo plačo, strojnimi stavcem pa 200 K več na teden. Pomožnemu osebju naj se zviša po 100 K na teden, vajencem za 50 K na teden. Ker so imeli dosedaj stavci in strojniki letne plače 9600 do 14000 K in sicer za osemurno delo, vsako čezurno delo pa se je plačalo 50 odstotkov dražje kot navadno, bi nova plača, kakor računajo »Novice« znašala za izučene delavce tedensko 380 do 450 K, ali letno do 24000 kron.

Ker pa je precej ponočnega in čezurnega dela, bi posamezni dosegli plače do 30000 kron na leto ali 2500 K na mesec. Tako pišejo »Novice«.

Ker tiskarji izjavljajo, da tega poviška ne morejo priznati, ker bi se morali sicer časopisi in knjige čezmerno podražiti, se je začel štrajk, ki še vedno traja, ko to pišemo. Zadnji čas je belgrajska vlada dala nalog ljubljanski vladi, naj posreduje, pa dosedaj se še niso mogli zediniti.

Nekaj starih in novih novic.

»Domoljub«. Posrečilo se nam je po dolgotrajnem trudu, da moremo zopet izdajati »Domoljuba«, čeprav samo na štirih straneh, zakaj štrajk traja še vedno dalje. Ko bo stavka končana, bomo izdajali »Domoljuba« vedno na 16 straneh, da nadomestimo, kar smo zamudili.

Usta naj se jim zamaše. Sedaj ko ni časopisja, trosijo liberalni krčmarji in trgovci, ki vodijo liberalno kmetijsko stranko, tako ogabne laži o dr. Korošcu in dr. Brejcu, da se poštenemu človeku gnusi. Ker ni časopisja, je njihovo delo lahko. Naše pristaše pa pozivljemo, da naj ob vsakem takem govorjenju poprašajo za ime obrekovalca, zapišejo dve priči in pošljejo na tajništvo Ljudske stranke v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

30 shodov je priredila to nedeljo Jugoslov. kmetijska zveza v Sloveniji. Po vseh shodih je bilo zbranih blizu 10.000 kmetov, ki so protestirali proti sedanji neznosni draginji, proti nesposobnosti liberalno-socialistične vlade, proti krivičnemu občinskemu volilnemu zakonu, ki ga je vlada vsilila na Hrvaškem in ga bo tudi pri nas skušala utihotapiti. — Kmetijske zveze povsod krepko napredujejo. Kmetje, držijo skupaj, sovražnikov je mnogo, le v slovi je zmagal!

Draginja narašča. Veletrgovci z manufakturo in drugim blagom odirajo vedno bolj kmetijsko ljudstvo. Celotno moke, katere imamo v Jugoslaviji celo velik del za izvoz, vsled skrajne nemarnosti sedanje vlade primanjkuje. Vlada se izgovarja, da prehrana radi tega ne deluje točno, ker vlada na železnicah, posebno hrvaških, še vedno velik nered. Takol 1 leto imajo liberalci že v rokah železniško ministristvo, pa ni prav nič boljše, nasprotno: vedno slabše. Pa tudi pri slabih železniških razmerah bi se z odločnostjo dalo kaj doseči. Ko je bil dr. Korošec prehranjevalni minister, je bilo dosti moke, in sicer spomladi, ob najslabšem času, in je bila mnogo cenejša, sedaj je pa že štiri mesece, v katerih se je vršila žetev, prehranjevalni minister socialist Bukšeg, pa gre vse navzdol, samo cene gredo navzgor. Ljubljanska vlada pa podpira rajši trgovce kot kmete. Trgovci dobe dovolj soli, kmetijske zadruge ne dobe. Kmetje pa si bodo dobro zapomnili, kdaj so bili na krmilu liberalci in socialisti.

Soli manjka. Torej naš gospod prehranjevalni minister Bukšeg jo je »prifural« tako daleč, da naši ljudje niti soli več nimajo, brez ozira na to, da je sedaj sol že mnogo dražja, če jo je ravno mogoče

dobiti. Kmetje bi radi klali, a nimajo soli, nimajo pa tudi že več dosti krmil za prešče. A soli je vedno manj. Pač, liberalni mestni trgovci jo dobijo, naše kmetijske zadruge pa ne. Pozivamo vlado, da naj v tem oziru takoj napravi red.

Odpusti od orožnih vaj. K orožnim vajam vpoklicani vojaški obvezanci roj. letnikov 1884 in 1885 se odpuste 26. nov., letnikov 1881 do 1883 pa dne 30. novembra t. l. V aktivno vojaško službovanje bodo pa v kratkem zopet poklicani že odpušteni letnik 1896.

Znamkanje naših bankovcev. Finančno ministristvo je odredilo, da se bodo naši bankovci namesto še enkrat žigosali, prelepljali z znamkami. Pri tem bodo obdržali od vsakih 100 K 20 K (20%) in izdali za to neko potrdilo, katero bo imelo menda denarno vrednost. Velikanska nepredvidnost liberalnega finančnega ministra je bila, da je dal te znamke tiskati v Avstriji, od koder se bodo zopet lahko uvažali milijoni že znamkanih bankovcev v Jugoslavijo. Po žigosanju so nam vsilili Nemci 4 milijarde svojih bankovcev, sedaj jih dobimo lahko zopet štiri. Vlado vodita liberalna in socialistična stranka.

Število orožnikov v Jugoslaviji se poviša za 2000 oseb.

Reško vprašanje. Med tem ko D' Annunzio še vedno čepi na Reki, se trudi italijanski zunanji minister pregovoriti svoje zaveznike, da bi se ustanovila vmesna država med Jugoslavijo in Italijo. Obsegala naj bi Notranjsko s Postojno in Idrijo ter Istro in naj bi bila pod vodstvom Italije. Wilson neče o tem nič slišati.

Volitve so se vršile v Italiji, Franciji in Belgiji. V Italiji so vladni liberalci grozno pogoreli, večino sta dobili ljudska (katoliška) in socialistična stranka. Na Francoskem je zmagal Klemenso, socialisti so popolnoma pogoreli, v Belgiji so napredovali socialisti, največja stranka je ostala še vedno katoliška.

Boljševiki zopet zmagujejo v Rusiji. Jugoslovanska mirovna delegacija se je 23. oktobra vrnila v Pariz.

Nova pošiljatev ameriških Slovencev se je odposlala iz Clevelanda. Parnik je odplul baje iz Newyorka 15. t. m. in bo pred Božičem že tu.

Pri konjski dirki dne 19. oktobra v Ljubljani so pri kmetijski tekmi dobili nagrade župnik Kleindinst, posestnik Fr. Fabjan iz Domžal in posestnik Kozelka iz Mengša.

Ura se je našla 24. t. m. dopoldne na Resljevi cesti v Ljubljani. Kdor jo je izgubil, naj jo pride z natančnim opisom iskati v tajništvo S. L. S., Jugoslovanska tiskarna, II. nadstr.

Denarnica se je našla v Kopitarjevi ulici. Kakor razvidno, jo je izgubil nekdo iz št. Vida. Oglasiti se je v pisarni Jugoslovanske tiskarne.

Izdaja konzorcij »Domoljuba«.
Odgovorni urednik Anton Sušnik v Ljubljani.

Tiska Jugoslovanska tiskarna.